

ကြည်အေး၏ကဗျာစိတ်ကူးနှင့်အရေးအဖွဲ့

သန်းသန်းဆွေ *

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် စာရေးဆရာမ ကြည်အေး၏ ကဗျာစိတ်ကူးနှင့် အရေးအဖွဲ့ကို လေ့လာတင်ပြထားသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာတမ်းတွင် ရသစာပေ၏သဘော ကဗျာသဘော၊ ကဗျာ၏ အကျိုးတရားများကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ တင်ပြရာတွင်လည်း အခန်း (၃)ခန်း ခွဲကာ တင်ပြထားသည်။ အခန်း(၁) ကြည်အေး၏ဝတ္ထုပစ္စုပ္ပန်၊ အခန်း(၂)ကဗျာသဘော၊ အခန်း(၃) ကြည်အေး၏ ကဗျာစိတ်ကူးနှင့် အရေးအဖွဲ့တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ကဗျာစိတ်ကူးတွင် ကြည်အေး၏ ကဗျာများထဲမှ “နှုတ်ဆက်သွားသူ”၊ “အချည်းနှီးပီတောက်”၊ “စပယ်မနာလိုတော့သည်” ကဗျာ(၃)ပုဒ်ကို ရွေးချယ်၍ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

နိဒါန်း

စာရေးဆရာမ ကြည်အေးသည် ဝတ္ထုရှည်၊ ဝတ္ထုတို၊ဆောင်းပါး၊ကဗျာနှင့် ဘာသာပြန်များကို ရေးဖွဲ့ခဲ့သူဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေလောကတွင် ကြည်အေး၏ ဝတ္ထုနှင့် ကဗျာများသည် အထူးထင်ရှားကျော်ကြားသည်။ ထိုသို့ထင်ရှားရခြင်းသည် ကြည်အေး၏ လောကအမြင် ဆန်းကြယ်မှု၊ ထက်မြက်မှုနှင့် ထိုလောကအမြင်ကို ပြန်လည် တင်ပြရာတွင် တင်ပြပုံ စိတ်ကူးစိတ်သန်း ထူးခြားဆန်းကြယ်မှုတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကြည်အေး၏ ကဗျာများကို ဖတ်ရတိုင်းမည်သည့်ကဗျာမဆို ခံစားမှုအမြင် ထူးခြားနေတတ်ပါသည်။ မြင်နေကြတွေ့နေကြ အကြောင်းအရာ ဖြစ်သော်လည်း ကြည်အေးမြင်ပုံ၊ တွေးပြပုံတို့သည် အခြားသူများနှင့်မတူဘဲ ထူးခြားနေတတ်ပါသည်။ သိမ်မွေ့နူးညံ့နေတတ်သည်။ ထို့ပြင် စကားသုံးနှုန်းပုံကို ကြည့်လျှင်လည်း စကားလုံးများကို ရွေးချယ်သုံးနှုန်းပုံ ဖွဲ့စည်း ဆက်စပ်ယူပုံတို့မှာ တစ်မူထူးခြားနေပြန်ပါသည်။ စာဖတ်သူတို့သည် ကြည်အေး၏စာကို ဖတ်ရတိုင်း စိတ်ကူးအသစ်၊ စကားအသုံးအနှုန်း အသစ်များကိုခံစားရမြဲဖြစ်သည်။ ထိုထက် ပို၍ ထူးခြားချက်မှာ ကဗျာဖတ်သူအနေနှင့် ကြည့်လျှင်စာဆို၏ အတွေးစိတ်ကူးတစ်မျိုး ဆန်းနေသည့်အတွက် ဖြစ်နိုင်မှု

* ဒေါ်ကထိက၊ မြန်မာစာပေ၊ ဟင်္သာတတက္ကသိုလ်

ရှိ၊ မရှိကို တွေးတောကြရသည်။ မိမိတွေးနေကြ အတွေးနှင့် မတူသည့်အတွက်လည်း ညှိနှိုင်းကြည့်ရသည်။ ထိုသို့မတူသည့်တိုင် စာဆို၏ အနုပညာ ဖန်တီးမှုကြောင့် နောက်ဆုံးတွင် နှစ်သက်ကြရသည်သာ ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ကြည်အေး၏ကဗျာများမှ ရသခံစားမှုပေးစွမ်းပုံ၊ အတွေးအမြင် နက်နဲ သိမ်မွေ့ပုံတို့၊ အသုံးအနှုန်းဆန်းသစ်နေပုံတို့ကို စာဖတ်သူတို့ တွေးသိမြင်မိစေရန် ကျွန်မသည် “**ကြည်အေး၏ ကဗျာစိတ်ကူးနှင့် အရေးအဖွဲ့**” စာတမ်းကို ရေးသား ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ထိုစာတမ်းကို ရေးသားရာတွင် ဆရာဦးရွှေအောင်၏ “ရသစာပေ၏ ရသ”၊ ဒဂုန်တာရာ၏ “အလှပေဒ”၊ တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၏ “ခပ်သိမ်းကလျာရှုဘွယ်သာ တည်း”၊ “လီရနာ ဂင်္ဂါဧရာဝတီ” (ကဗျာနိယာမနှင့်သင်္ခါရ)၊ ဇေယျ၏ “ကဗျာလင်္ကာ၊ ဇေယျဆောင်းပါးပေါင်းချုပ်”၊ ဆရာကြီးမောင်ခင်မင် (ဓနုဖြူ)၏ “ဘာသာနှင့်စာပေ၊ စာပေနှင့်ဘာသာ” စာအုပ်များကို လေ့လာဖတ်ရှုခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင်ဤစာတမ်းတွင် ကြည်အေး၏ကဗျာများနှင့် သက်ဆိုင်သော ကဗျာ သဘောတရား၊ ရသသဘောတရားနှင့် ကဗျာဖန်တီးပုံအတတ်ပညာများကို ထုတ်နုတ် လေ့လာ တင်ပြထားပါသည်။

ကြည်အေး၏ကဗျာများကို လေ့လာသည့်အပိုင်းတွင်မူ “နှုတ်ဆက်သွားသူ”၊ “အချည်းနှီးပိတောက်”၊ “စပယ်မနာလိုတော့သည်” ကဗျာ (၃)ပုဒ်ကို ရွေးချယ်၍ စိတ်ကူးနှင့် အရေးအဖွဲ့အပိုင်းမှ တင်ပြထားပါသည်။

၁။ ကြည်အေး၏အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

ကြည်အေး၏အမည်ရင်းမှာ ဒေါ်ကြည်ကြည်(ခေါ်) ဒေါ်သောင်းကြည် ဖြစ်ပါသည်။ ကြည်အေးကို ဦးဟန်နှင့် ဒေါ်ငွေယုန်တို့မှ ၁၉၂၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ(၁၃)ရက်တွင် ရန်ကုန်၊ လှည်းတန်းလမ်း၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။

တတိယတန်းရောက်သောအခါ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်၍ စစ်ဘေးမှကင်း လွတ်ရာ တောရွာများတွင် ခိုလှုံခဲ့ရသည်။ စစ်ပြီးသည့်အခါတွင် နေအိမ်ဗုံးဒဏ်သင့် မီးလောင်၍ အိမ်ပြန်ဆောက်စဉ် ရွှေတိဂုံဘုရားခြေရင်း၊ ဗဟန်းတွင် ခိုလှုံခဲ့သည်။ စစ်ပြေးနေစဉ် ဂရမ္မာဆရာကြီး မစ္စတာမေဇျာထံ အင်္ဂလိပ်စာ သင်ကြားခဲ့သည်။ ကွမ်းခြံကုန်းတွင် နေစဉ် စာပေဗိမာန်အဖွဲ့က ဖွင့်လှစ်သည့် သုံးလသင်တန်းတွင်

ဦးဝန်(မင်းသုဝဏ်)ထံမှ မြန်မာစာ၊ ဦးအုန်းဖေ(ဆရာတက်တိုး)ထံမှ သမိုင်း၊ သိပ္ပံ၊ သင်္ချာ စသည်များကိုသင်ယူခဲ့သည်။

စစ်ကြီးပြီးသော်ရန်ကုန်အိမ် ဗုံးဒဏ်သင့်၍နေစရာမရှိသဖြင့် ကွမ်းခြံကုန်းတွင် ဆက်လက်နေထိုင်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်ရောက်၍ ကျောင်းနှစ်နှစ်မျှနေပြီး ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ဆယ်တန်းဖြေဆိုသည့်အခါ အင်္ဂလိပ်စာဂုဏ်ထူး ထွက်သော်လည်း ကြည်အေးရေးသည့် မြန်မာစာကို စာစစ်သူများမကြိုက်သဖြင့် အောင်ရုံသာ အောင်ခဲ့သည်။ သို့သော် မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံး အတော်ဆုံးနှင့် အောင်မှတ်အကောင်းဆုံး ဆယ်ဦးတွင်မူ ကြည်အေး ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၄၇ခုနှစ်၊ တရာမဂ္ဂဇင်း၊ အတွဲ(၁)၊ အခန်း(၄)တွင်‘ထိုည’ ဝတ္ထုတိုဖြင့် စာပေ နယ်သို့ စတင်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ဆေးကျောင်းမှထွက်ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်သို့ ရောက်ကာ ဝိဇ္ဇာ စာမေးပွဲကို အောင်မြင်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ဘဏ်မန်နေဂျာ ဦးတင်မြင့်နှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၁ခုနှစ်တွင် ဗြိတိန်နိုင်ငံ ဘီဘီစီအသံလွှင့်ဌာန၌ တစ်နှစ်အလုပ် လုပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၂-၆၃ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ အင်္ဂလိပ်စာဌာန၌ နည်းပြအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သည်။ ၁၉၆၅ခုနှစ်တွင်ဆေးပညာကို ပြန်လည် သင်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၆၈ခုနှစ်တွင် ဆရာဝန်ဖြစ်ခဲ့သည်။

ထို့ပြင်ကြည်အေးသည် ပြင်သစ်၊ ဂျာမန်စာများ သင်ကြားခဲ့ပြီး ၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသို့ ထွက်ခွာခဲ့သည်။ ၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် ခင်ပွန်း ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌ မိသားစုနှင့်ကလေး စိတ်ကျန်းမာရေးဘွဲ့ တက်ရောက် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် အနားယူပြီး အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ အိုဟိုင်းယိုးပြည်နယ်တွင် နေထိုင်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ကားမတော်တဆတိုက်မိခဲ့ပြီး ဆေးရုံအတန်ကြာတက်ခဲ့သည်။ လက်နှစ်ဖက်နှင့်ဘယ်ဘက်ခြေထောက် ကျိုးသွားခဲ့သည်။ သို့သော်စာရေးသူ၏ စိတ်ဓါတ်ကြံ့ခိုင်မှုကြောင့် ပြန်လည် ကောင်းမွန်ခဲ့သည်။

ကြည်အေးရေးသားခဲ့သော ကဗျာ (ပေါင်းချုပ်)ကို အားမာန်သစ်စာပေက လက်ရွေးစင် ထုတ်ဝေမှုအစီအစဉ် (၃)ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ အမှာစာကို ဒဂုန်တာရာနှင့် ထင်လင်းတို့က ရေးသားထားပါသည်။ ကဗျာပုဒ်ရေပေါင်း (၁၀၀)ပုဒ် ပါဝင်ပါသည်။ ၁၉၄၇ခုနှစ်မှ ၁၉၈၉ ခုနှစ်အထိ တာရာမဂ္ဂဇင်း၊ ပဒေသာမဂ္ဂဇင်း၊ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း၊ သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်း၊ ပေဖူးလွှာနှင့် မြဝတီမဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးသားခဲ့သော ကဗျာများကို တစ်စုတစ်စည်းတည်း ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

စာဆိုရေးသားခဲ့ပြီးသောကဗျာများအဖြစ် ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် (၁)ပုဒ်၊ ၁၉၄၉ ခုနှစ် တွင် (၈) ပုဒ်၊ ၁၉၅၀ခုနှစ်တွင် ကဗျာ(၁)ပုဒ်၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ် ရေးသားခဲ့သော ကဗျာ (၃)ပုဒ်၊ ၁၉၅၂ ခုနှစ် ရေးသားခဲ့သည့် ကဗျာ (၆)ပုဒ်၊ ၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် (၃)ပုဒ်၊ ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် ရေးသားခဲ့သော ကဗျာ(၁)ပုဒ်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ရေးခဲ့သော ကဗျာ(၂)ပုဒ်၊ ၁၉၆၉ ခုနှစ်တွင်ရေးသား ခဲ့သောကဗျာ(၄)ပုဒ်၊ ၁၉၇၀ခုနှစ်တွင် ရေးသားခဲ့သော ကဗျာ(၆)ပုဒ်၊ ၁၉၇၁ခုနှစ်တွင်ရေးသားခဲ့သော ကဗျာ(၉)ပုဒ်၊ ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် ရေးသားခဲ့သော ကဗျာ(၁၂)ပုဒ်၊ ၁၉၇၃ခုနှစ်တွင်ရေးသားခဲ့သော ကဗျာ (၆)ပုဒ်၊ ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ရေးသားခဲ့သော ကဗျာ (၁)ပုဒ်၊ ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် ရေးသား ခဲ့သော ကဗျာ(၂)ပုဒ်၊ ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် ရေးသားခဲ့သော ကဗျာ(၂)ပုဒ် တွေရှိပါသည်။ ထုတ်ဝေသည့်ခုနှစ်မပါ မဂ္ဂဇင်းများအမည်သာပါသော ကဗျာ (၁၃)ပုဒ်နှင့်၊ ခုနှစ်သာမက မဂ္ဂဇင်းအမည်ပါ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိသော ကဗျာ(၁၃)ပုဒ် ကို တွေ့ရပါသည်။ ယင်းတို့မှာ ညအစိမ်း(စာ-၁၇၃)၊ မသိစိတ်နှင့် အိမ်မက်ခြင်း (စာ-၁၇၄)၊ အိပ်မက်မောသူ(စာ-၁၇၈)၊ တမ်းတစိတ်(စာ-၁၇၉)၊ မေ့မည်ထင်သည် (စာ-၁၈၃)၊ နှုတ်ဆက်သူ(စာ-၁၈၅)၊ ရာသီပြောင်း(စာ-၁၈၇)၊ ယုံမှားသူသံသရာ (စာ-၁၈၉)၊ တရေးနိုးသူ(စာ-၁၉၁)၊ ငိုတော့မေရယ်(စာ-၁၉၃)၊ အချည်းနှီးပိတောက် (စာ-၁၉၄)၊ စပယ်မနာလို တော့သည်(စာ-၁၉၆) တို့ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် ကြည်အေးသည် ကဗျာများအပြင် ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတိုများ ပုံပြင်များ နှင့် ဝတ္ထုရှည်နှစ်အုပ် ပြန်ဆိုရေးသားခဲ့သည်။ ‘မမိုးသူ’ ကလောင်ခွဲဖြင့် အင်္ဂလိပ် ဘာသာပြန် ဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့သည်။

ကြည်အေးသည် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၈ရက် အသက် (၈၇) နှစ်တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံ နယူးယောက်မြို့၌ ကွယ်လွန်ခဲ့ပါသည်။

၂။ ကဗျာသဘော

ကဗျာအပါအဝင် အနုပညာပစ္စည်းတစ်ရပ်ကို ဖန်တီးရာ၌စာရေးသူနှင့်စာဖတ်သူ ဟူ၍ (၂)ပိုင်းရှိပါသည်။ စာရေးသူအပိုင်းမှာ ဖန်တီးသူအပိုင်းဖြစ်သည်။ စာဖတ်သူအပိုင်း သည် ခံစားသူအပိုင်းဖြစ်သည်။ ကဗျာစာဆိုသည် လောကဝန်းကျင်၌ ကျင်လည်ရင်း သဘာဝ အလှတရားကိုခံစားရှုကြည့်ရင်း ခံစားမှုဖြစ်လာသည်။ ထိုခံစားမှုမှ တစ်ဆင့် လောကအမြင်များ ရရှိလာတတ်သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့်စာဖတ်သူတို့ကို သူလိုခံစားစေ လိုသော စေတနာလောကအမြင် ထက်မြက်လာစေလိုသော စေတနာများ ကိန်းအောင်း လာတတ်သည်။ ထို စေတနာက နှိုးဆော်လိုက်သောအခါတွင် အာရုံစူးစိုက်ခံစားမှု အလေ့အကျင့်ရှိရန်နှင့် ထိုခံစားမှုနှင့် လောကအမြင်ကို ပြန်လည် ရေးဖွဲ့တင်ပြရန်

အနုပညာစွမ်းအားလည်း ရှိရပါသည်။ သို့မှသာ ကဗျာဖတ်သူတို့တွင် စာရေးသူ ခံစားရသည့် ခံစားမှုများကို တစ်ဆင့် ပြန်လည်ခံစားရမည်။ စာရေးသူပေးလိုသော အတွေးအမြင်များကို တစ်ဆင့် ပြန်လည်ရရှိ ကြရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ စာဖတ်သူ၌ တစ်ဆင့်ပြန်လည် ခံစားနိုင်ခြင်းကိုပင် ရသ မြောက်သည်ဟုဆိုပါသည်။ ထိုအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၏ ‘ခပ်သိမ်း ကလျာဏ္ဍဖွယ်သာ တည်’ စာအုပ်တွင်

“စာပေနှင့်အနုပညာနယ်ပယ်တွင် အလှူဟူသောစကားကို သုံးလာ ကြသည်မှာ မကြာသေးပါ။ ရှေးကတော့ကောင်းသည်။ ရသပေါ် သည်။ ဂုဏ်မြောက်သည်။ ဤသို့သာသုံးကြသည်။ အနောက် တိုင်း စာပေများကို ဖတ်လာကြသောအခါ အလှူဟူသောစကားနှင့် ကျွန်တော်တို့ ရင်းနှီးလာကြသည်”^၁

ဟုဆိုမိန့်ခဲ့ပါသည်။

ရသစာပေတစ်ရပ်ကို ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် ရသမြောက်သဘောကိုပင် **ဒဂုန်တာရာက** “အနုပညာ ဘာသာရပ်ကို ရသဗေဒ (သို့မဟုတ်) ခံစားမှုဗေဒ(သို့မဟုတ်) အလှူဗေဒ စသည်ဖြင့် ခေါ်ကြသည်။ ယင်းစကားလုံးတို့၏ ပင်ရင်းအဓိပ္ပါယ် အားလုံးမှာ မကွဲမပြား တစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်သည်”^၂

ဟုဆိုခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာပေတွင်သုံးသော အလှူနှင့်ရသဟူသော သဘောမှာ အတူတူဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။

ရသစာပေဖြစ်သည့် ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ဖန်တီးရာတွင် စာရေးသူသည် ပတ်ဝန်း ကျင် အတွေးအကြံ၊ အကြားအမြင်ပေါ်တွင် အမြင်ခံစားမှု အာရုံစူးစိုက်မှုရှိသင့်သည်။ ထိုခံစားမှုကို ပြန်လည်တင်ပြရန် စိတ်ကူးရုပ်ပုံကို စကားလုံးများဖြင့် ရေးဖွဲ့တင်ပြရ ပါသည်။ ထိုသို့ စိတ်ကူးနှင့်စကားလုံးတို့ ဆက်စပ်မှုရှိမှသာ ရသမြောက်ကဗျာ တစ်ပုဒ်အသွင် ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုသဘောကို တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်က

“စကားလုံးများ အလုပ်လုပ်ပုံကို လေ့လာ၍ နားလည်သူသည် စကားလုံးများကို လိုရာရောက်အောင် သုံးနှုန်းတတ်သည်။ မသုံး တတ်လျှင် ဒေါသခေါ် အပြစ်များဖြစ်လာပေမည်။ သုံးတတ်လျှင်မူ

^၁ ဘုန်းနိုင်၊(တက္ကသိုလ်-)၊၁၉၉၄၊၂၄-၂၅။

^၂ တာရာ၊ (ဒဂုန်-)၊၂၀၀၄၊၁၂၁။

ဂုဏ်ဟုခေါ်သော အောင်မြင်မှုရရှိမည်။ အောင်မြင်မှု ဆိုသည်မှာ လည်း နားထောင်သူစိတ်၊ စာဖတ်သူစိတ်၌ မိမိဖြစ်ပေါ်စေလိုသော ရသဟုခေါ်သည့် အထင်၊ အမြင်၊ ခံစားမှု တို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း ဖြစ်၏”^၁

ဟုဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

ထို့ပြင် အနုပညာပစ္စည်းတစ်ခု ဖြစ်သည့် ကဗျာလင်္ကာနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဇေယျက

“ကဗျာလင်္ကာသည် စကားပြေကဲ့သို့ နေ့စဉ်နေ့တိုင်းအရာရာတွင် အသုံးချ မရသည်မှာမှန်သော်လည်း လူတို့အတွက်မူ အဖိုးထိုက် တန်သည့် ရတနာတစ်ပါး ဖြစ်ကြောင်းကား ထင်ရှားစွာတွေ့ မြင်နိုင်ပေသည်။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ တိုင်းကြီးပြည်ကြီးတို့ကို ကြည့်လျှင် ကဗျာလင်္ကာနှင့်ကင်းသည့် တိုင်းပြည် မရှိပေ။ မိမိအမျိုးဘာသာ ဆိုင်ရာ ကဗျာလင်္ကာများကို အမြတ်တနိုး သိမ်းဆည်း သိုမှီးထား ကြလျှက် အဖိုးတန်ကဗျာ လင်္ကာကြီးများ တိုးပွားသည်ထက် တိုးပွားအောင် ပညာရှိအသီးသီးတို့သည် မဆုတ်မနစ်သောလုံ့လ ဖြင့် လေ့လာရေးသားလျက် ရှိကြပေသည်။”^၂

ဟူ၍ ကဗျာတန်ဖိုးကို သိအောင်တင်ပြထားပါသည်။

မောင်ခင်မင် (ခနုဖြူ)၏ ဘာသာနှင့်စာပေ၊ စာပေနှင့်ဘာသာ စာအုပ်တွင်မူ ကဗျာ သဘောနှင့် ပတ်သက်၍

“ကဗျာဟူသည် ဂရုတစိုက်ရွေးချယ်ထားသော စကားလုံးများကို အကောင်းဆုံး အစီအစဉ်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော အရေးအဖွဲ့နှင့် အညီ ကဗျာဖတ်ခြင်းဖြင့် ဘာသာစကားအသုံးပြုမှု နားလည်မှု စွမ်းရည်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် လာစေသည်။”^၃

^၁ ဘုန်းနိုင်(တက္ကသိုလ်)၊ ၁၉၉၄၊ ၂၄-၂၅။

^၂ ဇေယျ၊ ၂၀၀၀၊ ၃၃။

^၃ ခင်မင်၊ မောင်၊ (ခနုဖြူ)၊ ၂၀၁၃၊ ၈၉။

ဟုဆိုထားပါသည်။ ထိုအဆိုအမိန့်အရ ကြည့်လျှင် ကဗျာဖွဲ့ရာတွင် စကားလုံးများကို ဖွဲ့စည်း စီစဉ်မှုသည် ဘာသာစကားအသုံးပြုမှုတွင် အရေးပါကြောင်း နားလည်လာရသည်။ ထို့ပြင် ကဗျာဖတ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး

“ကဗျာသည် စာဖတ်သူ၏တွေးခေါ်မှုကို နိုးကြားအောင် နှိုးဆွပေးသည်။ အလှအပ ရှုမြင်ခံစားမှု ပိုမို ထက်မြက်ကာ အရသာခံစားတတ်အောင် ပြုလုပ်ပေးသည်။ ထို့ပြင်ပို၍လည်း စူးစူးစိုက်စိုက်၊ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ခံစားတတ် အောင်ပြုလုပ်ပေးသည်။ စိတ်ကူးဉာဏ်ကိုလည်း တိုးပွားအောင် ပြုလုပ်ပေးသည်”^၁

ဟုဆိုထားပါသည်။

ထိုအဆိုအမိန့်များအရ ကဗျာသည် ရေးသူနှင့်ဖတ်သူတို့အားလောကဝန်းကျင်အလှကိုပို၍ ခံစားတတ်အောင်နှင့် စိတ်ကူးဉာဏ် တိုးပွားရင့်ကျက်လာအောင် တင်ပြနိုင်စွမ်း ရှိရမည်ဟု နားလည်ရသည်။ ထို့ပြင်ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ဆန်းစစ်ရာတွင်လည်း ကဗျာဆရာသည် ရသခံစားမှုဖြစ်ပေါ်အောင် ဖန်တီးရေးဖွဲ့နိုင်စွမ်း ရှိ၊ မရှိကို လည်းကောင်း၊ စာဖတ်သူမှလည်း အတွေးအမြင် ထက်သန်လာအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်မှုရှိ၊ မရှိ လေ့လာရန် လိုပါသည်။

ထို့ပြင်ဦးရွှေအောင်ကမူ ကဗျာသဘောနှင့် ပတ်သက်၍

“လောကသည် မိမိ၏ လျှို့ဝှက်ချက်ကို ထာဝစဉ် ပြောပြပါ၏။ ထိုသို့ ပြောပြသော်လည်း လောကမှပြောပြသော လျှို့ဝှက်ချက်ကို လူတိုင်းမကြား နားမလည်။ ကဗျာစာဆိုမှသာကြားနိုင်၏။ ကဗျာစာဆိုမှသာ နားလည်နိုင်၏။ ကဗျာစာဆိုသည် လောကကပြောပြသည့် လျှို့ဝှက်ချက်ကို ကြားသောအခါ နားလည်သောအခါ လောကအလှကို တွေ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ကဗျာစာဆိုသည် ငိုစရာ၌ အလှကိုတွေ့ပြီး၍ ငိုစရာကို လှအောင် ဖွဲ့သည်။ နာကြည်းစရာ၌ အလှကိုတွေ့၍ နာကြည်းစရာကို လှအောင် ဖွဲ့သည်။ အရာရာတိုင်း၌ အလှကိုတွေ့၍ အရာရာတိုင်းကို လှအောင် ဖွဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် လောကသည် တကယ်ရှိသည့် အရှိ

^၁ ခင်မင်၊ မောင်၊ (ဇန်နဝါရီ)၊ ၂၀၁၃၊ ၈၉။

တရား၊ တကယ် သိသည့် အသိတရား၊ တကယ်လှသော
အလှတရား ဖြစ်သည်။”^၁

ဟုဆိုကြခြင်းဖြစ်သည်ဟုဆိုခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင် ကဗျာဖတ်နည်းတည်ဆောက်မှုသဘောကို **တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်က**

“ကဗျာသည် သဘာဝဓမ္မကို ပကတိဖြစ်ရှိနေသည်ကို မပြော။
မြင်ထင်လာမှု ကိုပြောသည်။ မာယာစနစ်နှင့် ပြောသည်။ ရုပ်
လောက၏ ပကတိသစ္စာထက် ကဗျာသစ္စာကို ပြောသည်။
အသိဉာဏ်အမှန်တရားထက် ခံစားမှု အမှန်တရားကို အလေးပေး
သည်။ ကဗျာ၏သဘာဝကြောင့် ကဗျာဆရာများသည် သဘာဝ
ဓမ္မချိုးဖောက်မှု ချောက်ကမ်းပါးကို ကျော်နင်းလှလှ စွန့်စားခြင်း
များ ပြုကြသည်။”^၂

ဟုတင်ပြထားသည်။

ကြည်အေး၏ ကဗျာများကိုကြည့်လျှင် ကဗျာဆန်ပြီး ကဗျာပီသသည်ကို
တွေ့ရသည်။ ကြည်အေး၏ ကဗျာတို့သည် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ လူသားတို့ တွေ့နေကြမြင်
နေကြ ဖြစ်ရပ်များနှင့် ခံစားမှုများကို တစ်မျိုးတစ်ဖုံ အသွင်ပြောင်း၊ အဆင်အပြင်
ပြောင်းကာ ဖွဲ့ဆိုထားသည့်အပြင် ခံစားမှုပါသည့် စာဖတ်သူတွင် တမြေ့မြေ့တွေးရ
သည့် ကဗျာဖြစ်အောင် ရေးဖွဲ့နိုင်သည်ကို တွေ့ရသည်။

ထို့ပြင်ကြည်အေး၏ ကဗျာများတွင် စိတ်ကူးဆန်းကြယ်မှု၊ အတွေးနက်နဲမှု
အပြင် စာဖတ်သူအားလည်း သူ၏အတွေးနောက်သို့လိုက်ပါရန် အရေးအဖွဲ့၊ နိမိတ်ပုံ၊
စကားအသုံးအနှုန်းတို့ဖြင့် ဖမ်းစားဆွဲဆောင်ထားပုံမှာ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ကြည်အေး၏ကဗျာစိတ်ကူးနှင့် အရေးအဖွဲ့

ကြည်အေးသည် ကဗျာဖွဲ့ရာ၌ လောကရှိယောက်ျား၊ မိန်းမတို့၏ချစ်ခြင်းကို
ဖွဲ့လေ့ရှိ သည်။ ထိုသို့အချစ်ကိုဖွဲ့ပြသော်လည်း ‘အချစ်’ဟူသော စကားလုံးကို
ထင်ရှားစေသည့် အလင်္ကာဂုဏ်မြောက်သည့် စကားအသုံးအနှုန်းများ၊ အချစ်ကို

^၁ ရွှေအောင်၊ ဦး၊ ၁၉၈၀၊ ၁၁။

^၂ ဘုန်းနိုင်၊ (တက္ကသိုလ်)၊ ၂၀၁၂၊ ၁၁၄။

ပေါ်လွင်စေသည့် စကား အသုံးအနှုန်းများကို သုံးလေ့မရှိပေ။ အချစ်အကြောင်းကို ပြောနေသော်လည်း ကဗျာအတွင်းထဲတွင် ကွယ်ဝှက်မှုများရှိ နေတတ်သည်။ ထိုချစ်မေတ္တာဘွဲ့ ကဗျာအဖွဲ့ များသည် ကဗျာဖွဲ့သူ၏ အနုပညာမာယာကြားတွင် တစ်ဝက်ပေါ် တစ်ဝက်မြုပ် ဖြစ်နေသည်ဟုလည်း ထင်မြင်မိပါသည်။ ထိုသို့မြုပ်၍ မထင်အောင် ဖွဲ့ခြင်းဖြင့်လည်း စာဖတ်သူမှာ ပို၍ စိတ်ဝင်စားလာရသည်။ သူ၏ ကဗျာနောက်ကိုလိုက်ရင်း စာဖတ်သူမှာ အဖြေရှာကြရသည်။ ထိုနည်းဖြင့် စာဖတ်သူတို့သည် သူ၏ကဗျာများပေါ်တွင် အာရုံခံစားမှုထက်သန်ပြီး နောက်ဆုံးတွင်မူ နှစ်သက်သွားကြပါသည်။

၃။ ၁။ နှုတ်ဆက်သွားသူ

“နှုတ်ဆက်သွားသူ” ကဗျာတွင် ချစ်သူမိန်းမပျိုလေးက နှုတ်ဆက်၍ ထွက်ခွာသွားသည်ကိုပင် မတားမိခဲ့သည့် ချစ်သူယောက်ျားလေးတစ်ယောက်၏ ရှုထောင့်မှ တင်ပြထားသည်။ စာဆိုသည် သူ၏ကဗျာတွင် ဇာတ်ကြောင်းပြောလေး ပါတတ်သည်။ ‘နှုတ်ဆက်သွားသူ’ ကဗျာတွင် ဇာတ်ကြောင်းပြောသူမှာ ချစ်သူမောင်ပင် ဖြစ်သည်။ ချစ်သူမောင်သည် မိမိ ချစ်သူနှင့်တွေ့လျှင် ဖြစ်လေ့ရှိသော ဇာတ်ကြောင်းများ၊ စရိုက်အကြောင်းများကို ပြန်ပြောသည်။ ချစ်သူ၏ အမူအရာလေးများကို ပြန်လည်ခံစား တင်ပြထားသည်။ ဤကဗျာတွင် ချစ်သူမောင်သည်ချစ်သူနှင့် ဝေးသွားသည့်အခါမှ မိမိ၏အချစ်ကို ထင်ရှားအောင် မပြမိသည့်အတွက် နောင်တရဟန်၊ တမ်းတကြွေကွဲမိ ဟန် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုအကြောင်းများကို

“သွားစို့ကွယ်” လို့ ငယ်ချစ်အလှ၊ ပြုံးရှက်မြဲနဲ့၊ နှုတ်ရွပ်ပမ်းလျ၊
သက်ပြင်းချနဲ့၊ စတင်ခေါ်မှ၊ သတိရတတ်၊ နှမနှင့်ဝေး ပြန်
ပြောင်းတွေးမိ၊ နုထွေးပွင့်ငုံ၊ နှုတ်ခမ်းစုံကို၊ ကြုံလျက်မနမ်း၊
မွေးမိသည်။”^၁

ဟုရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ထိုကဗျာတွင် ဇာတ်ကြောင်းပြောသူသည် ချစ်သူ၏အပြုံး ချစ်သူ၏အပြော၊ ချစ်သူ၏သက်ပြင်းချသံများကိုပါ ပါအောင်ထည့်သွင်း ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ချစ်သူ၏ ပြောဟန်ကို ‘သွားစို့ကွယ်’ ဟူသည် စကားလုံးဖြင့် အနက်ကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မဖော်ပြဘဲ ပဟေဠိဆန်ဆန် တင်ပြထားသည်။

ထို့ပြင်ချစ်သူကို ‘ငယ်ချစ်အလှ’ ဟုသုံးထားသည်မှာ ငယ်ချစ်မို့ချစ်ရခြင်း၊ ချစ်သူ၏လှပခြင်းတို့ကို ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် တင်ပြထားသည်။ ချစ်သူ၏ အပြုံးကို

^၁ ကြည်အေး၊ ၂၀၀၈၊ ၁၈၅။

ပင် ‘ပြုံးရှက်မြဲ’ ဟုသုံးထားပုံမှာလည်း အသုံးဆန်းသစ်လှပသည်။ မိန်းကလေး၏ အပြုံးသည် အေးမြပြီးရှက်ပြုံးသဘောပါဝင်ကြောင်း ထိုသို့ဆန်းကြယ်သော အပြုံးသည် အမှတ်တရရှိနေကြောင်း ယင်းကို ‘ပြုံးရှက်မြဲ’ ဟူသော စကားလုံးသုံးကာ တင်ပြထားသည်။ ကဗျာ အဆုံးသတ်တွင်မူ ‘နုထွေးပွင့်ငုံ၊ နှုတ်ခမ်းစုံကို၊ ကြုံလျက် မနမ်း၊ မွေးမိသည်’ ဟု ရေးသားထားသည်။ ချစ်သူနှစ်ဦးဆုံတွေ့ရာတွင် ချစ်သူ၏ နှုတ်ခမ်းအစုံကို မနမ်းဘဲ မွေးရုံသာ မွေးခဲ့ကြောင်း သုံးထားရာ အလွန်သိမ်မွေ့သည့် အသုံးဖြစ်သည်။

ဤတွင်စာဆို၏ စကားအသုံးအနှုန်း ကျွမ်းကျင်မှုကြောင်း ချစ်သူနှစ်ဦးဆုံတွေ့ရာတွင် ဣန္ဒြေရှိခဲ့ကြသည့်သဘော ထိန်းသိမ်းခဲ့သည့်သဘော ပေါ်လွင်လာသည်။ ကြည်အေး သည် စကားအသုံးအနှုန်း အလွန်ဂရုစိုက်သည့်အလျောက် နမ်းခြင်းနှင့် မွေးခြင်းကို အနက်ကွဲပြားအောင် သုံးနှုန်း၍ ကဗျာဇာတ်ကြောင်း ဖော်ထားသည်။ ချစ်သူ၏ နုနယ်နွေးထွေးပြီး ပန်းပွင့်နှင့်တူသည် နှုတ်ခမ်းကိုပင် ‘နုထွေးပွင့်ငုံ’ ဟု စကားလုံး ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် သုံးထားသည်။

ကဗျာပထမပိုဒ်တွင် ချစ်သူသည် ‘သွားစို့ကွယ်’ ဟုပြောခဲ့သည်။ ကဗျာ ဒုတိယပိုဒ်မူ ‘သွားတော့မယ်’ ဟုဆိုကာ မျက်ရည်စိုစွတ်လျက် နှုတ်ခမ်းကိုကိုက်ကာ နှုတ်ဆက်ထွက်ခွာ သွားခဲ့သည်။ ထိုသို့ နှုတ်ဆက်သွားသော်လည်း သူ့ဘက်က ဟန်မပျက်သာနေခဲ့သည်။ သူ့ကိုထားခဲ့သောချစ်သူကို မေ့မှား၍ပင် မတားမိခဲ့ကြောင်း ထိုမှဆက်၍ ဇာတ်လမ်း တိုးမြှင့်ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို

“သွားတော့မယ်လို့ ပြုံးလှယ်မြဲကို၊ မျက်ရည်စိုစွတ်
ရင်ဖိုမောလှိုက်၊ နှုတ်ခမ်းကိုက်ပြတ်
မိုက်မဲလွမ်းခက်၊ ဟန်မပျက်ပင်
နှုတ်ဆက်ထွက်သွား၊ မောင့်ကိုထားခဲ့
မေ့မှားမတား ဖြစ်မိသည်။”^၁

ဟု ဖွဲ့နွဲ့ခဲ့သည်။ ယခင်အခါက ချစ်သူနှစ်ဦးဆုံတိုင်းပြုံး၍ နှုတ်ဆက်လေ့ရှိကြောင်းကို ‘ပြုံးလှယ်မြဲ’ ဟု သုံးနှုန်းထားသည်။ ထိုအသုံးနှင့်အတူ ရှေ့ပဒ၌ ‘မျက်ရည်စိုစွတ် ရင်ဖိုမောလှိုက်၊ နှုတ်ခမ်းကိုက်ပြတ်’ ဟု ဆက်၍ဖွဲ့ထားသည်။ ယခင်နှင့် ခြားနားသော ချစ်သူ၏အမူအရာကို ဖော်ပြပြီးလျှင် နှုတ်ဆက် ထွက်ခွာသွားသည့် ဖြစ်ရပ်ကိုပါ တင်ပြထားသည်။

^၁ ကြည်အေး၊ ၂၀၀၈၊ ၁၈၅။

ကြည်အေး၏ကဗျာအကြောင်းအရာတွင် နာကျင်ပင်ပန်းနေသည့် မတူညီမှုများကြောင့် မဖြစ်မနေခွဲခွာရတော့မည့် ခံစားမှုကို ပြရာတွင်လည်း ‘လှိုက်၊ ကိုက်၊ ခက်၊ ပျက်၊ ထွက်’ စသည့် အသတ်ကာရန်များကိုသုံးထားသည်။ ထိုအသတ်ကာရန်များသည် နာကျင်ခံစားမှုသာမက သက်သက်သာသာမရှိသည့် အသံကိုပါ အထောက်အပံ့ပြုထားသည်။ ထို့ပြင် ‘ဟန်မပျက်ပင်၊ နှုတ်ဆက်ထွက်သွား မောင့်ကိုထားခဲ့၊ မေ့မှားမတားဖြစ်မိသည်’ အပိုဒ်တွင် ‘ပျက်၊ ဆက်၊ ထွက်’ အသတ်ကာရန်များပါဝင်နေသည်။ နာကျင် ခံစားမှုကို အနက်သဘောသာမက အသံသဘောလည်း ပါအောင် ဖွဲ့ဆိုထားသည်။

တတိယပိုဒ်တွင်မူ ချစ်သူမောင်သည် သူ့ကိုထွက်ခွာမသွားအောင် တားခဲ့ရမည်ကို မတားခဲ့မိသည့်အတွက် နောင်တရဟန်ကို

“သွားတော့ပြီလား

ဘယ်ဆီမှာလဲ၊ မဝေခွဲတတ်”^၁

ဟုရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ချစ်သူထွက်ခွာသွားသည့်အတွက် ပြန်ရှာ၍လည်း မရနိုင်ဖြစ်ကာ ခံစားမှုပြင်းထန်နေရပုံကို

“သဲသွန်ရေပေါက်

ရှာဆဲပျောက်ခဲ့

မူးနောက်ရမ္မက်

ပူပြင်းခက်လို့”^၂

ဟူ၍ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် နာကျင်ခံစားမှုသာမကသက်သက်သာသာမရှိသည့် အသံကို ခံစားရာတွင် ‘ပေါက်၊ ပျောက်၊ နောက်၊ မက်၊ ခက်’ အသတ်ကာရန်များကို ထည့်ပြီး ခံစားချက် ပေါ်အောင်ရေးဖွဲ့ထားသည်။

ထို့နောက် ဆောင်းရာသီနှင်းများကြားတွင် ပွင့်သည့် အလွန်မွှေးသည့် သဇင်အလှကို အလှကြည့်နေဆဲ မိုးသို့ရောက်လာပြီး မြေသင်းရနံ့များရလာခဲ့သည်။ ထိုသဇင်ပန်းကလေးသည် ကြာလာသည်နှင့်အမျှ နွမ်းကြွေသွားသည်ဟု ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုသဘောကို

“နှင်းရွက်ညှံအိ၊ အလှကြည့်ဆဲ

^၁ -ယင်း-။ ၁၈၆။

^၂ -ယင်း-။

မြေညှိနံ့သက်၊ သဇင်ခက်နွမ်း
သူလက်ကြွေလွင့်၊ မဆုံးသင့်ဘဲ
ကြားလင့်တွေးဆ၊ မောင်နောက်ကျခဲ့
နမအလျင်လိုတော့သည်။”^၁

ဟူ၍သူ့ကိုအလှကြည့်နေခဲ့သည်။ နားမလည်နိုင်သည့် ချစ်သူကသူ့ကို စွန့်ခွာသွားခဲ့သည်။ ချစ်သူနှစ်ဦး၏ခံစားမှုကို ပုဂ္ဂိုလ်ရေးခံစားမှုအဖြစ်ရေးဖွဲ့ထားသည်။ သို့ရာတွင် လောကရှိ ချစ်သူများထဲတွင် တစ်ဦးက မခူးရက်၊ မချွေရက်၊ အလှကြည့်နေခဲ့သည်။ ကြည်အေး၏ကဗျာများသည် ပုဂ္ဂလိကဆန်သည့် ကဗျာများဖြစ်သည်။ ခြုံ၍ကြည့်လျှင်လည်း ယေဘုယျသဘောဆောင်သည်။ ကြည်အေး၏ကဗျာများသည် စိတ်ကူးကောင်းသည့်အတွက် စိတ်ကူးယဉ်ဆန်လိုသည့် ကဗျာများဖြစ်သည်။ သို့သော်သူ၏ကဗျာများတွင် လောက၏အမှန်တရား ပါဝင်လေသည်။ ထိုအမှန်တရားများကို လှပသောစိတ်ကူး လှပသော အဖွဲ့အနွဲ့တို့ဖြင့် ရေးဖွဲ့လိုက်ရာ ကြည်အေး၏ကဗျာများကို စာဖတ်သူတို့ နှစ်သက်မဆုံး ဖြစ်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ၂။ အချည်းနှီးပိတောက်

“အချည်းနှီးပိတောက်” ကဗျာတွင်လည်း ချစ်သူနှစ်ဦးနှင့် ပိတောက်ပန်းတို့ကို ဆက်စပ်ယူကာ မိန်းမပျို၏ခံစားကြေကွဲမှုများကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။

သင်္ကြန်ချိန်သို့ရောက်လျှင် ပိတောက်ပန်းတို့ပွင့်ကြမြဲဖြစ်သည်။ ပိတောက်ပန်းကလေးများကို မြင်ရတိုင်း မြန်မာပြည်သူပြည်သားတို့ပျော်ရွှင်ကြသည်။ ပိတောက်ကို ချစ်ကြသည်။ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်လည်း မိမိတို့၏ခေါင်းတွင် ပိတောက်ပန်းများဖြင့် အလှ ဆင်ကြသည်။ ပိတောက်ကို ချစ်မြတ်နိုး၍ ဘုရားကိုလှူရမည်ကိုပင် မေ့နေသည်။ ထို့ အတွက် ဘုရားကို မတင်မိဘဲ မိမိခေါင်းတွင် ပန်ဆင်ခဲ့သည်။

ထိုကဗျာတွင် ဇာတ်ကြောင်းပြောသူမှာ မိန်းမပျိုလေးဖြစ်သည်။ ချစ်သူမိန်းမပျိုလေးသည် ပိတောက်ပန်းကိုမြင်မိရာမှ ခံစားမိပုံကို-

“လှလိုက်တာကွယ်
ဝင်းဝါထိန်ရဲ၊ ဆုပ်ခဲရွှေငုံ
စုပြီပွင့်ကြ၊ ပေါ်ဦးစရှင့်

^၁ ကြည်အေး၊ ၂၀၀၈၊ ၁၈၅။

လှ၊လှပါဘိ၊ နှုတ်ခမ်းဖိကပ်

နမ်းမိချစ်မိ၊ ပိတောက်ကွယ်”^၁

ဟု ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ထိုအပိုဒ်တွင် တစ်နှစ်တွင်မှ တစ်ခါသာ ပွင့်ရှာကြရသည့် ပိတောက်ပန်းကလေးသည် ဝင်းဝါထိန်လင်းနေပါသည်။ ဝါဝါထိန်ထိန် ရှိနေသည်။ ပိတောက်ပန်းသည် ရွှေရောင်အဖူးအငုံများနှင့် အစုလိုက်အခိုင်လိုက် ပွင့်နေသည်။ ထိုသို့ ဦးဦးဖျားဖျား ပွင့်လန်းလာကြသော ပိတောက်ပန်းကလေးကို စာရေးသူက ‘လှ၊ လှပါဘိ’ ဟုသုံးထားသည်။

ထို့ပြင် ပိတောက်ပန်းကလေးကို နမ်းမိချစ်မိချင်လောက်အောင် ဖွဲ့ဆိုရာတွင် လည်း ‘နှုတ်ခမ်းဖိကပ်၊ နမ်းမိချစ်မိ၊ ပိတောက်ကွယ်’ ဟူ၍ သုံးထားသည်။ နှုတ်ခမ်း ဖြင့် ဖိကပ်ကာ နမ်းမိချစ်မိသည်အထိ နှစ်သက်မိပုံ ပိတောက်ပန်းကို လူတိုင်းမြတ်နိုးပုံ တူသော်လည်း ကြည်အေး၏ ပိတောက်ပန်းအကြောင်းဖွဲ့ပုံမှာ အခြားစာဆိုများနှင့်မတူ ထူးခြားသည်။ ကြည်အေး၏တွေးပုံရေးပုံ မခမ်းနားသော်လည်း ဆန်းပြားသည်။

ထို့ပြင် ပိတောက်တို့ ပွင့်လာရပုံကို မြင်ရသည့်အခါတွင် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဇာတ်ကြောင်းပြောသူ၏အသံကို ‘လှလိုက်တာကွယ်’ ဟုကြားလိုက်ရသည်။ ပိတောက် ကို နမ်းမိချစ်မိပြီးသည့် နောက်နှမြောတသကာ ဘုရားကိုမတင်ဘဲ ရင်၌ပွေ့ပိုက်၍ ချစ်သူအား မိမိကဲ့သို့ပင်မျှဝေ ခံစားစေလိုသည့်သဘောကို

“ပိတောက်ဦးမို့၊ ယစ်မူးတသ၊ နှမြောလှရဲ့၊

ဘဝချစ်သူ၊

မိုက်မှားသူထင့်၊ မလှူရက်ဘူး၊

တပ်မက်ဦးမည်ဆုထူးမဆင်၊ ဘုရားမတင်။”^၂

ဟုရေးဖွဲ့ထားသည်။

မြန်မာပြည်သူပြည်သားတိုင်း ပိတောက်ပန်းကို ချစ်ကြသည်။ ထိုအချစ်ကို စာဖွဲ့ကြသည်။ ကြည်အေးကမူအများနှင့်မတူ ထူးထူးခြားခြား ဖွဲ့တတ်သူဖြစ်သည်။ ကြည်အေး၏ ပိတောက်ပန်း ကလေးများကိုချစ်ဟန်သည် မိမိကိုယ်တိုင်ဆန်း စစ်မှုပါသည်။ ‘ပိတောက်ဦးမို့၊ ယစ်မူးတသ၊ နှမြောလှသည်’ ဟု ဗုဒ္ဓဘာသာမြန်မာပီပီ ဦးဦးဖျားဖျား ပွင့်လာကြသည့် ပိတောက်ပန်းလေးကို ဘုရားတင်လှူကာ ဆုတောင်းရ

^၁ -ယင်း-။

^၂ ကြည်အေး၊ ၂၀၀၈၊ ၁၉၅။

မှာကိုပင် မလှူရက်အောင် တပ်မက်နေသည်။ ကြည်အေးသည် မိမိအပါအဝင် လောကသား တို့ကို ဘဝမှာ တပ်မက်ခြင်းများနှင့် ရှင်သန်နေသူဟု ရဲဝံ့စွာ ဝေဖန် ပြောဆိုခဲ့သည်။

သို့သော်မိမိသည် သံသရာကိုချစ်နေသူ၊ ဘဝကို ချစ်နေသူ အမှန်အတိုင်း ဆန်းစစ်နိုင်သူဖြစ်သည်။ ဘဝကိုချစ်နေသူအဖြစ် ရဲရင့်နေပုံ၊ ပိတောက်ပန်းကို တွယ်တာနေပုံကို ‘မလှူရက်ဘူး၊ တပ်မက်ဦးမည်၊ ဆုထူးမဆင်၊ ဘုရားမတင်’ ဟုဖွဲ့ထားပုံမှာ ပုထုဇဉ် တို့၏ တပ်မက်မှုသရုပ်ကိုပေါ်လွင်အောင်ဖော်ပြထားပါသည်။

လူသားတို့သည် မိမိချစ်ခင်တပ်မက်သည့်အရာများကို ချစ်သူအားလည်း တပ်မက် ခံစားလိုသည်။ သို့သော်လည်း ချစ်သူက တန်ဖိုးမထား၊ မိမိမျှော်လင့်သလို ဖြစ်မလာ သည့်အတွက်လည်း ကြွေကွဲနွမ်းလျကြရသည်။ ထိုဖြစ်ရပ်ကို စာရေးသူက-

“ပိတောက်ပွင့်နွယ်၊ ရင်ဝယ်ပွေ့ပိုက်၊ ဝမ်းမြောက်လှိုက်လှဲ
အိမ်ထဲပြေးခဲ့၊ ကြည့်ပါလှည့်ဦး၊ မောင့်ရဲ့အနား၊ စကားစလည်း
ပြုံးပလျက်ပင်၊ မောင်မမြင်ခဲ့။”^၁

ဟုဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ချစ်သူချစ်ရာကို အပြေးပြန်လာကာ ပိတောက်ပန်းကလေးနှင့်အတူ စကားပြောနေပေမဲ့လည်း ချစ်သူသည် ပြုံးပြနေသည့်တိုင် ပိတောက်ပန်းကို မမြင်ခဲ့ပေ။ ပိတောက်ပန်း၏အလှကိုမခံစားခဲ့ပေ။ ထိုအဖွဲ့၌ကြည်အေး၏ ကဗျာများတွင် အသံသာယာ ချိုသာမှုထက်အနက်သာယာမှုကိုတွေ့ရပါသည်။ ‘ပိတောက်ပွင့်နွယ်၊ ရင်ဝယ်ပွေ့ပိုက်၊ ဝမ်းမြောက်လှိုက်လှဲ’ ဟူသော အပိုင်းတွင် ‘နွယ်’ နှင့် ‘ဝယ်’ ဟူ၍ နှစ်ချက်ညီ ကာရန်သုံးပြီး နောက်ပဒတွင်မူ ‘ပိုက်’ နှင့် ‘လှိုက်’ ဟူ၍ သုံးချက်ညီ ကာရန်ကို ပြောင်းသုံးခဲ့သည်။ ‘ဝမ်းမြောက်လှိုက်လှဲ’ စသည့် ပဒအဆုံးတွင် ‘လှိုက်’ ကာရန်နှင့် လိုက်ဖက်အောင် ကာရန်မယူဘဲ ‘လှဲ’ ကာရန်နှင့်ဆက်စပ်၍ ‘အိမ်ထဲပြေးခဲ့’ ဟု ‘ထဲ’ ကာရန်ပြောင်းယူ လိုက်ထားသည်။ သုံးချက်ညီမှ နှစ်ချက်ညီကာရန်သို့ ကူးသည်။ ထိုသို့ကာရန်များ ချောချော ပြေပြေမရှိသောကြောင့် အသံသဘောဆို၍ မချောသော်လည်း အနက်သဘောအရ ပိတောက်ပန်း တပွေ့တပိုက်နှင့် ပျော်နေသည့် မိန်းကလေး၏ စိတ်အမူအရာသည် ပို၍ ပေါ်လွင်လာသည်။

“အိမ်ထဲပြေးခဲ့၊ ကြည့်ပါလှည့်ဦး
မောင့်ရဲ့အနား၊ စကားစလည်း
ပြုံးပြလျက်ပင်၊ မောင်မမြင်ခဲ့။”^၂

^၁ ကြည်အေး၊ ၂၀၀၈၊ ၁၉၅။

ဟုဖွဲ့ဆိုရာ၌ ‘ခဲ၊ လှည့်၊ ရဲ၊ နား၊ ကား’ ကာရန်များသည်အချိပ်အဆက်မိသည်။ သို့ရာတွင် အသံသဘော ချောချောပြေပြေမရှိပေ။ ထိုကဲ့သို့အသံသဘောကို ချောချောပြေပြေမဖွဲ့ခြင်းသည် စိတ်အခြေအနေမတည်ငြိမ်မှုကိုပြလို၍ ဖြစ်မည်ဟု တွေးစရာရှိပါသည်။

အဆုံးပိုဒ်တွင်မူ မိမိအလွန်ချစ်သော ပိတောက်ကိုကြည့်ပါဟု ပြောပေမဲ့လည်း ပိတောက်ကို မြင်ဟန်မပြု၊ အလေးမထားသောချစ်သူ၏ မလေးစားမှုကိုတွေ့ရသည်။

‘မောင်မမြင်၍၊ ငိုချင်ထွက်ခဲ့၊ ငဲ့မကြည့်တော့
ညွတ်ကော့မြိတ်စက်၊ အိမ်ပြင်ထွက်၍
သင်းညွှတ်ပျံ့လှိုင်း၊ ပိတောက်ခိုင်ကို
ပွေ့ကိုင်ရပ်ဆဲ၊ မိုးဖွဲဖွဲမှ
သဲမဲရိုင်းကြမ်း၊ မုန်တိုင်းရမ်းလည်း
မဆန်းကြယ်ဘူးထင်မိ၏။’^၂

ဟုရေးဖွဲ့ထားရာ ကဗျာစာဆို၏ စိတ်ကူးကိုကြည့်လျှင်အများနှင့်မတူ ထူးခြားသည်။ ပိတောက်ကို မိမိချစ်သူအလေးမထားသည့်အတွက် ပြင်းထန်စွာ ခံစားခဲ့ရသည်။ ပိတောက်ကို ပွေ့ရင်းခံစားမှု ပြင်းထန်းလွန်းသည့်အတွက် မုန်တိုင်း၏ ပြင်းထန်းသည့် ခံစားမှုကို ခံစားရသည့်တိုင် ထပ်၍ခံစားရတော့မည်မဟုတ်ဟု ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ထိုဖွဲ့ဆိုမှုမှာ ဆန်းကြယ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ အသေးအဖွဲ့ ပိတောက်ပန်းခိုင်လေးအတွက် မုန်တိုင်းထန်သည်ကိုလည်း ဂရုမစိုက်တော့ဟုဆိုထားသည်။ စာဆို၏အတွေးသည် သာမန်အတွေးနှင့်မတူ၊ ထိုသို့ မတူခြင်းသည်ပင် ကြည်အေး၏တွေးဟန်နှင့် ရေးဟန်ဟု ဆိုရပါမည်။

‘အချည်းနှီးပိတောက်’ ကဗျာကို လေ့လာကြည့်လျှင် ချစ်သူနှစ်ဦးကြားဖြစ်လေ့ရှိသည့်အကြောင်းကို ဖွဲ့သလိုနှင့် လောကရှိချစ်သူများကြားတွင်မှာ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသည့်အကြောင်းသို့ ရောက်အောင် စာဖတ်သူတို့ကြား နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ခံစားရေးဖွဲ့ထားသည်ဟု ထင်မြင်မိပါသည်။ ချစ်သူနှစ်ဦးကြားတွင် အတွေးတူညီမှု ရှိရမည်။ ချစ်သူချစ်သောအရာကို လိုက်ချစ်ရမည်။ ချစ်သူတန်ဖိုးထားသည့်အရာကို မိမိလည်း တန်ဖိုး ထားရမည်။

^၁ -ယင်း-။

^၂ -ယင်း-။

မိန်းကလေးသည် ပိတောက်ပန်းကို အလွန်တပ်မက်သည်။ မိန်းကလေး တပ်မက်သည့် ပိတောက်ပန်းကလေးကိုမှ ချစ်သူသည်ဥပက္ခာပြုရက်သည်။ ထိုဥပက္ခာ သည် မိန်းကလေးအတွက်နှင့် အချစ်နှင့်ပတ်သက်သော မိန်းကလေးတိုင်းအတွက် အလွန်အရေးကြီးသည်။ ထို့ကြောင့်ပြင်းထန်စွာ နာကျင်ခံစားရသည်။

ကြည်အေးသည် အလွန်လှသော ပိတောက်ကို အကြောင်းပြ၍ ချစ်သူတို့ ကြားမှာ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော ဘဝပြဿနာကိုထင်ဟပ်ပြထားသည်ဟု ထင်မိသည်။ ဤကဗျာသည် ဇာတ်ကြောင်းပြောကဗျာ ဖြစ်သည့်အတွက် ‘ပဒ’ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု၊ စာပိုဒ် တစ်ပိုဒ်နှင့်တစ်ပိုဒ် ဆက်ဆံမိအောင် ဖွဲ့ထားသည်။ ကဗျာ၏ ပထမပိုဒ် အဆုံးတွင် ‘နမ်းမိချစ်မိ၊ ပိတောက်ကွယ်’ဟု အစချီထားသည်။ ဒုတိယပိုဒ်တွင် ‘ပိတောက်ဦးမို့’ ဟုအစချီထားသည်။ တတိယပိုဒ်တွင် ‘ပိတောက်ပွင့်နွယ်ဖြင့် အစချီ ထားပြီး တတိယပိုဒ်အဆုံးတွင်မူ ‘ပြီးပြလျက်ပင်၊ မောင်မမြင်ခဲ့’ နှင့် အဆုံးချထား သည်။ စတုတ္ထပိုဒ်ကိုမူ ‘မောင်မမြင်၍ ငိုချင်ထွက်ခဲ့’ နှင့် အစချီ၍ အချိပ်အဆက် ထိထိမိမိ ရေးဖွဲ့ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

၃၊ ၃။ စပယ်မနာလိုတော့သည်

ဤကဗျာတွင် ‘နှုတ်ဆက်သွားသူ’၊ ‘အချည်းနှီးပိတောက်’ တို့ကဲ့သို့ပင် ချစ်သူ(၂)ဦး သဘောထားကို ခံစားရေးဖွဲ့ထားသည်။ ချစ်သူ(၂)ဦးကြား၌ ပိတောက်ပန်း၊ စပယ်ပန်း၊ သဇင်ပန်းတို့ကို ကြားခံထား၌ ချစ်သူတို့၏ နက်ရှိုင်းသည့်အချစ်ခံစားမှု ကို သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။

ချစ်သူမိန်းကလေးသည် နံနက်ခင်းတွင် အစိမ်းရောင်သစ်ရွက်ကြားမှ သေးသေး ငယ်ငယ် ပွင့်စ စပယ်ပန်းလေးကို တွေ့ရသည်။ ထိုစပယ်ပန်းလေးကို မိန်းကလေး သည် သနားစရာချစ်စရာဟုဆိုကာ အသာအယာခူး ယူလိုက်သည်။ စပယ်ပန်းကို မောင်က ကြိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် မောင်ကြိုက်သည့် စပယ်ပန်းလေး၏အလှကို ကြည့်ပြီး မောင် စိတ်ကြည်နူးစေရန် ရည်ရွယ်တွေး၍ စပယ်ပန်းလေးကို ခူးလာခဲ့ ကြောင်းကို

“နံနက်မွေးခဲ့၊ နုထွေးစပယ်၊ သေးငယ်ပွင့်စ
မြလဲ့ရွက်ကြား၊ သနားစရာ၊ ချစ်စရာရှင်
အသာခူးလိုက်၊ မောင်ကြိုက်တတ်ရဲ့၊

မပြတ်အေးကြည်ချင်တတ်သည်။”^၁

ဟုဖွဲ့ဆိုထားသည်။

စာရေးသူသည် လူသားများ၏ လောကီရေးရာတက်လမ်းတို့ကို တင်ပြရာတွင် အလွန်သေးငယ်သည့် စပယ်ပန်းကိုနိမိတ်ပုံအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့သည်။ ကြည်အေးသည် အလွန်ယေဘုယျဆန်သော လူသားတို့နှင့်မကင်းနိုင်သည့် လူ့သဘာဝအချစ်သဘာဝကို ရေးရာတွင် ကဗျာ၏အစတွင် စာဖတ်သူတို့ မတွေးတတ်အောင် အလွမ်းဝေးသည့် နေရာမှ စတင် ရေးဖွဲ့လေ့ရှိသည်။ စကားအသုံးအနှုန်းကိုလည်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် သုံးလေ့ရှိသည်။ နံနက်အချိန်မွှေး သောစပယ်ဟု ဆိုရာတွင်လည်း ‘နံနက်မွှေးခွဲ’ ဟု ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် သုံးထားသည်။ ထို့ပြင် စပယ်ပန်း၏ နူးညံ့မှု၊ ယခုမှပွင့်လာမှု၊ အရွယ် သေးငယ်မှုများကို ‘နုထွေးစံပယ်၊ သေးငယ်ပွင့်စ’ ဟုစကားလုံးကို ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် သုံးထားသည်။ စံပယ်ပန်းလေး၏တည်နေပုံနှင့် ကဗျာစာဆို၏ ခံစားမှု ထင်မြင်ချက် များကို ‘မြလက်ရွက်ကြား၊ သနားစရာ၊ ချစ်စရာရှင်’ ဟုရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ဤကဗျာတွင် ခက်ခက်ခဲခဲ ခံစားမှုသဘောမပါ စပယ်ပန်းလေးသည် သနားစရာချစ်စရာကောင်းလာ သည်။ ထို့ပြင်

“အသာခူးလိုက်၊ မောင်ကြိုက်တတ်ရဲ့၊
မပြတ်အေးကြည်ချင်တတ်သည်။”^၂

ဟူသောအဖွဲ့မှာလည်း မည်သည့်အရာကိုတွေ့တွေ့ ချစ်သူကို သတိရတတ်သည့် သဘောကို ‘အချစ်’ စကားလုံး မပါဘဲဖွဲ့ဆိုထားသည်။

ဒုတိယပိုဒ်တွင်မူ ထိုလှပသည့်စပယ်ကို ချစ်သူအား ပေးရာတွင် ချစ်သူက ‘ယွန်းပြာအိုးကလေး၌ ထိုးကာစိုက် ထားခဲ့သည်။ မိန်းကလေး၏စိတ်မှာမူ ချစ်သူသည် စပယ်ပန်းလေးကို အလှကြည့်လိုဟန်ရှိတယ်လို့’ တွေးမိသည်။ ထိုသို့ တိုးတက်လာ သည် ဇာတ်လမ်းနှင့် မိန်းကလေး၏ အတွေးကို

“မောင်ကကြိုပြီး
ချိုနှုတ်ခမ်းပွင့်၊ လှမ်းယူလင့်လည်း
စိတ်ထင့်စရာ၊ ယွန်းပြာပန်းအိုး
ပိုးနုရာရွက်၊ ကျောက်ညှိခက်ကြား

^၁ ကြည်အေး၊ ၂၀၀၈၊ ၁၉၆။

^၂ - ယင်း-။

လက်ဖျားယုယ၊ စိုက်ထိုးသခဲ့
အလှကြည့်ချင်ဟန်တူပြီ။”^၁

ဟု ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ မောင်သည် စံပယ်ပန်းကလေးကို မြင်သည်နှင့် နှစ်သက်ပုံကို ‘ချိုနှုတ်ခမ်းပွင့်၊ လှမ်းယူလင့်လည်း’ ဟူ၍ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။ ပန်းကိုကြိုဆိုပြီး ချိုချိုသာသာ ပြောပုံကိုလည်း လှပကျစ်လျစ်စွာ ‘ချိုနှုတ်ခမ်းပွင့်’ ဟုသုံးထားသည်။

သို့သော်လည်း မောင်သည် မိန်းကလေးပေးထားသည့် စပယ်ပန်းကလေးကို မနမ်းခဲ့ပေ။ ယွန်းပြာပန်းအိုးထဲရှိ ‘ပိုးနုရာရွက်’ အကြားတွင် ယုယုယယစိုက်ထိုး ထားခဲ့ သည်။ ထိုအပိုဒ်တွင်ကြည်အေးသည် စာဖတ်သူအတွက်တွေးစရာပေးခဲ့သည်။ စံပယ်ပန်း ကလေးကို မောင်နှစ်သက်၍ ပေးခဲ့သော်လည်း မောင်သည် ယွန်းပြာ ပန်းအိုးတွင် စိုက်ထားသည်မှာ ဘယ့်အတွက်ကြောင့်ဟုစိတ်ထင်သွားသည်။ စာရေးသူ အနေဖြင့် ချစ်သူသည် စံပယ်ပန်းကလေးကို မနမ်းဘဲအလှသာ ကြည့်ချင်ဟန်ရှိသည် ဟုလည်း တွေးမိသည်။

ထိုအတွေးဖြင့် မိန်းကလေးသဘာဝအတိုင်း မိန်းမသားဆန်စွာ စပယ်ပန်း အပေါ် မနာလိုစိတ်ကို ဖော်ပြထားသည်။ စပယ်ပန်းကလေးကို တယုတယနှင့် အလှ ထားမည်ကို ဝန်တိုစိတ်ထင်နေခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးများသည် အချစ်နှင့်ပတ်သက်လျှင် ဝန်တိုတတ်သည်။ သို့ရာတွင်မူ စပယ်ပန်းကလေး နှင့်ယှဉ်၍ ဝန်မတိုသင့်ပေ။

စာဆိုတို့သည် လောကတွင်ဖြစ်တတ်သည့်သဘောထက် ရသသဘောကို ပိုပို သာသာလွန်လွန်ကဲကဲဖွဲ့ရသည်။ သို့မှသာ ရသစာပေ ဝိသမည် ဖြစ်သည်။ သူ၏ စာများသည် ရသစာပေ ဝိသသည်။ ထိုရသစာပေ ဝိသမှုသည် ကြည်အေး၏ စိတ်ကူးကောင်းမှုကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကြည်အေးသည် ကဗျာဖွဲ့ရာတွင် ဆိုလိုချက်ကို ဝီဝီပြင်ပြင်မပြ ယိုးတိုးရိပ် တိပ်ပြသည်။ ထို့ပြင် သူ့ကဗျာအပေါ်တွင် စာဖတ်သူတို့ တွေးတောခံစားစေလိုသည် ဟုလည်း ထင်မိပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း လိမ္မာပါးနပ်စွာဖြင့် စိတ်ထင်စွာ အလှ ကြည့်ချင်နေခဲ့သည်ဟု ရေးခဲ့သည်။ မနာလိုသည်ဟု မရေးခဲ့ပေ။

ကဗျာတတိယပိုဒ်တွင်မူ ကဗျာဆရာအတွေးပြောင်းလဲသွားသည်။ မိန်းကလေး သည် ချစ်သူကို စပယ်ဦးလေးလို ချစ်ပါသည်။ ဦးဦးဖျားဖျား အချစ်လည်း ဖြစ်ပါ သည်။ မိန်းကလေးက စပယ်ပန်းလေးသည် မောင်နမ်းရန် နုနုရွှရွလှလှသည့် စပယ်ပန်းလေး ဖြစ်ပါသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ကာ ချစ်သူ၏အခြေအနေကို စောင့်၍

^၁ -ယင်း-။

ခိုးကြည့်နေခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် ချစ်သူသည် ပြုံးလျက်လက်ကမ်းလာရာ ချစ်သူမေသည် မောင့်ရင်ခွင်တွင် မက်မောစွာ ခိုဝင်လိုက်မိပါသည်ဟု ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုအဖွဲ့သည် ပဟေဠိဆန်သည်။ စပယ်ဦးလေးကို နမ်းဖို့ပြောသည့်အခါမှာ သူ့ရင်တွေ ခုန်နေသည်။ မောင်ဘာလုပ်မလဲဟု ခိုးကြည့်စောင့်ကြည့်နေခဲ့သည်ဟုလည်း ပြောထားသည်။ ချစ်သူက လက်ကမ်းလိုက်သည့်အခါ မိမိမှာချစ်သူ၏ရင်ခွင်သို့ ခိုဝင်သွားသည် ဤအဖွဲ့တွင် ‘စပယ်ငြင်ငြို၊ မနာလို’ ဟု ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ချစ်သူရင်ခွင်တွင် သူ့ခိုဝင်သည်ကို ပန်းအိုးထဲက စပယ်ပန်း မနာလိုဟု ဖွဲ့ဆိုထားရာဖွဲ့ဆိုပုံ ဆန်းသစ်သည်။

ဤကဗျာတွင် ရှေးဦးစွာမနာလိုသူမှာ မိန်းကလေးဖြစ်သည်။ အဆုံးတွင် မနာလိုသူမှာ စပယ်ပန်းကလေးဖြစ်သွားသည်။ သက်မဲ့စပယ်ပန်းက မနာလိုခြင်းဖြစ်သွားသည်။ ဤတွင် သက်မဲ့ကိုသက်ရှိအသွင် တင်စားသုံးထားသည်။ စပယ်ပန်းသည် တင်စားသုံး သည့် နိမိတ်ပုံဖြစ်သည်။

ကဗျာဇာတ်လမ်းတစ်လျှောက်လုံးတွင် စပယ်ပန်းသည် လှပသည့်နိမိတ်ပုံ ဖြစ်သည်။ ထိုနိမိတ်ပုံတွင် အလှရှိသည်။ မွေးသည်။ ဦးဦးဖျားဖျားရှိသည် ဆိုသည့် သဘော ပါဝင်နေသည်။ သက်မဲ့နိမိတ်ပုံကို သက်ရှိအသွင်ပြောင်း သုံးခြင်းဖြင့် ကဗျာအာနိသင် ထက်မြက်သွားစေသည်။

စပယ်ပန်း၏အလှ ဦးဦးဖျားဖျားဖြစ်နေပုံကို ကဗျာအစတွင် ‘နုထွေးစံပယ်’ဟု သုံးသည်။ ကဗျာအဆုံးပိုဒ်တွင်မူ နမ်းကြည့်ပါဦး၊ စပယ်ဦးရှင့် ဟုသုံးနှုန်းထား၏

“ခူးဆွတ်ရွရွ၊ မွေးမြချင်ဖွယ်
ရင်ဝယ်ခုန်ငြို”^၁

ဟူသောအဖွဲ့တွင် စပယ်ဦးလေး၏ ဖြူဆွတ်နေပုံ တို့ကိုရင်ခုန်ဖွယ်တွေ့ရသည်။

မိန်းကလေးသည် ချစ်သူ၏တုံ့ပြန်မှုကိုပြရာတွင် ‘ရှက်မိရက်ကို’ ဟုသုံးထားသည်။ ရိုးရိုးလေးနှင့် လှပဆန်းကျယ်သည့် စံပယ်ကိုဖွဲ့ရာမှာလည်း ‘ခူးဆွတ်ရွရွ’ ဟုသုံးထားသည်။ ပန်းကလေးသည် စပယ်ဦးဖြစ်၍ ကြွကြွရွရွလေး ဖြစ်နေကြောင်း ပေါ်လွင်အောင် ဂရုတစိုက်ဖွဲ့ထားသည်။ စာဆိုသည် စပယ်ပန်းကို နိမိတ်ပုံပြု၍ ချစ်သူနှစ်ဦး၏ခံစားမှုကို လှပစွာ ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ စပယ် ပန်း၏အလှကို အပြောင်းအလဲနှင့် ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

^၁ ကြည်အေး၊ ၂၀၀၈၊ ၁၉၆။

စာဆိုကြည်အေး ‘စပယ်မနာလိုတော့သည်’ ကဗျာကိုခြုံကြည့်လျှင် ကဗျာ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ထူးထူးခြားခြားမရှိပေ။ သို့ရာတွင် ယောက်ျား၊ မိန်းမချစ်သူတို့၏ သဘောများကို တစ်မိမ့်တစ်မြေမြေ တွေးမိလာအောင် ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်း ရှိသည်။ ကဗျာခံစားမှု ပိုင်းမှလည်း ခံစားမှုကွဲပြားနိုင်သည်။ သို့မှလည်းစာဖတ်သူအနေဖြင့် ကဗျာ၏အလှတရား ကို ခံစားနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

ကဗျာဆရာမကြည်အေးသည် စိတ်ကူး အလွန်ကောင်းမွန်သူ ဖြစ်သည်။ သူ၏စိတ်ကူး များသည် သာမန်အကြောင်းအရာကိုပင် ထူးခြားမှုရှိအောင် ထူးခြားသည့်အမြင်ဖြင့် တင်ပြလေ့ရှိသည်။ အချစ်သည် လူသားတိုင်းနှင့် မကင်းသည့်အကြောင်း၊ နယ်ပယ် ကျယ်ပြန့်သည့် အကြောင်းများကို ဖွဲ့ဆိုရာတွင် သဘောတရားအမြင်ကို ရှေ့တန်း မတင် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးရာ ကဗျာအဖြစ် ဖွဲ့နွဲ့လေ့ရှိသည်။ သူ၏ကဗျာများသည် ပုဂ္ဂလိက ခံစားမှုမှတစ်ဆင့် ယေဘုယျ ခံစားမှုရောက်အောင် စာဖတ်သူအား ခေါ်ဆောင်သွား လေ့ရှိသည်။ ကြည်အေး၏ ကဗျာများသည် စိတ်ကူး သိမ်မွေ့ ညင်သာသကဲ့သို့ သူ စိတ်ကူးနောက်သို့ စာဖတ်သူ လိုက်ပါရင်း အဖြေရှာကြရသည်။ စာဖတ်သူ၏ အတွေ့ အကြုံ အနုအရင့်၊ အာရုံခံစားမှု အနုအရင့်ကို လိုက်ပြီး အမျိုးမျိုး ကွဲပြားနိုင်သည်။

ဤစာတမ်းတွင် ကြည်အေး၏ ကဗျာအများအပြားထဲမှ သဘောချင်းတူသည့် ကဗျာ(၃)ပုဒ်ကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ထိုကဗျာများသည် ဇာတ်လမ်းကဗျာများ မဟုတ်ကြပေ။ လူ့သဘော၊ အချစ်သဘော၊ လောကသဘောကို ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦး တစ်ယောက်က ပြောပြနေဟန်တင်ပြထားသည်။ မောင်(သို့မဟုတ်) မယ်လည်း ဖြစ် တတ်သည်။ မယ်(သို့မဟုတ်) မောင်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့သော် ‘မောင်’ ဆိုသော စကားကို အများဆုံး သုံးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင် ပီတောက်ပန်း၊ စပယ် ပန်းတို့လည်း ပါအောင်လည်း ပါဝင်ဖွဲ့စပ်လေ့ရှိသည်။ ပန်းကလေးများကို တစ်ခါ တစ်ရံ လူကဲ့သို့တင်စားပြီး နိမိတ်ပုံပြုကာ ရေးဖွဲ့ထားသည်ကိုလည်း တွေ့မြင်နိုင် သည်။

‘နှုတ်ဆက်သွားသူ’ ကဗျာတွင် ချစ်သူက ပြတ်သားရဲဝံ့စေလိုသည်။ သို့သော် မောင်ကမူ အလှကြည့်လိုစိတ်သာ ရှိနေသည်။ ထိုအခြေအနေတွင် နှမ အလျင် သွားလိုက်သည့်အတွက် မောင့်မှာ နောက်ကျခဲ့ပြီဖြစ်ကြောင်း စကားလုံး အလှအပများ နှင့် တန်ဆာဆင် ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

‘အချည်းနှီးပိတောက်’ ကဗျာတွင် တစ်ဦးက တန်ဖိုးထားသည်ကို တစ်ဦးက တန်ဖိုး မထားခဲ့၍ ပြင်းထန်စွာခံစားခဲ့ရသည့် မိန်းမပျိုလေး၏ ခံစားချက်ကို ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဤကဗျာတွင် ပိတောက်ပန်းကို ဗဟိုပြု၍ သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ ရေးဖွဲ့ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

‘စပယ်မနာလိုတော့သည်’ ကဗျာတွင်မူ စပယ်ပန်းကို မွေးစေလိုသော်လည်း ဝန်တိုနေမိပုံ၊ ချစ်သူရင်ခွင်တွင် ခိုဝင်မိပါက စပယ်ပင် မနာလိုဖြစ်နေမည်လားဟု တွေးတောနေသည်မှာ သဘာဝလည်းကျသည်။ နှစ်သက်စရာလည်း ကောင်းသည်။

ကြည်အေး၏ကဗျာများသည် လောကသဘာဝ၊ လူ့သဘာဝကို မမျှော်လင့်သည့် ရှုထောင့်မှ မမျှော်လင့်သည့် တင်ပြဟန်နှင့် ရေးဖွဲ့ပြထားသည်မှာ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သည်။ ကြည်အေးသည် သူ၏အတွေးများကို ပီပီပြင်ပြင် ရေးခြင်းထက် ကဗျာဆန်ဆန် သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ ရေးခြင်းဖြင့် စာဖတ်သူ ဆက်လက်တွေးတောနိုင်မည့် ကဗျာပရိယာယ်ကို သုံးလေ့ရှိသည်။ နောက်ဆုံးတွင် စာဆိုသည် မည်သို့ပင်ရေးဖွဲ့တင်ပြထားစေကာမူ ကြည်အေး၏ ကဗျာစိတ်ကူးနှင့်အရေးအဖွဲ့ကို စာဖတ်သူတို့ နှစ်သက်ကြသည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံး

ကြည်အေးသည် အနုပညာဂုဏ်မြောက်သည့် ကဗျာများစွာရေးဖွဲ့ခဲ့သူဖြစ်သည်။ သူ၏ ကဗျာများသည် အများအားဖြင့် လောကကို ဟန်ဆောင်ဖုံးကွယ်မှုမရှိဘဲ၊ အရှိကို အရှိတိုင်း ရေးလေ့ရှိသည်။ လောကရှိလူသားတိုင်းသည် နီးစပ်ရာပေါ်တွင် တွယ်တာ တပ်မက်စိတ် ရှိကြသည်။ ထိုတွယ်တာ တပ်မက်စိတ်နှင့် ဆင်ခြင်မိသည့်အလျောက် သူ၏ကဗျာများတွင်လည်း လောကကို တပ်မက်တွယ်တာပုံတို့ကို နိမိတ်ပုံအမျိုးမျိုးဖြင့် ဖွဲ့ဆိုလေ့ရှိသည်။ သူတင်ပြသည့် နိမိတ်ပုံအဖွဲ့များသည်လည်း အကြောင်းအရာနှင့် ဆီလျော်လိုက်ဖက်၍ နှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်သည်။ စာဆို၏ စိတ်ကူးခံစားချက်အဖွဲ့များကို သူ၏ကဗျာများမှတစ်ဆင့် စာဖတ်သူတို့အနေဖြင့် ရှုထောင့်အထွေထွေမှ ခံစားရှုမြင်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

ကြည်အေး။(၂၀၁၇)။ *ကြည်အေး၏ကဗျာကြည်အေး၏စာ*။ ရန်ကုန်၊ ကံကော် ဝတ်ရည် စာပေ။

ကြည်အေး။(၂၀၀၈)။ *ကြည်အေး၏ကဗျာများ*။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်။

ခင်သူဇာ၊ မ။ (၁၉၉၉)။ *ကြည်အေး၏ စာစုံစာရင်း*။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်နှင့် သုတေသန။

ခင်မင်၊မောင်(ခန့်ဖြူ)။ ၂၀၁၃။ *ဘာသာနှင့်စာပေ၊စာပေနှင့်ဘာသာ*။ ရန်ကုန်၊ ကံကော်ဝတ်ရည် စာပေ။

ဇေယျ။ (၂၀၁၀)။ *ကဗျာလင်္ကာဇေယျ၏စာပေါင်းချုပ်*။ ရန်ကုန်၊ ပန်းရွှေပြည်စာအုပ်တိုက်။

ဘုန်းနိုင်၊(တက္ကသိုလ်-)။ (၁၉၉၄)။ *ခပ်သိမ်းကလျာရှုဘွယ်သာတည်း (ဒုတိယအကြိမ်)*။ ရန်ကုန်၊ ရေတမာစာပေ။

ဘုန်းနိုင်၊ (တက္ကသိုလ်-)။ (၂၀၁၂)။ *လီရနဂင်္ဂါစရာဝတီ*။ ရန်ကုန်၊ ကံကော်ဝတ်ရည် စာပေ။

တာရာ၊ ဒဂုန်။ (၂၀၀၄)။ *အလှပေ (၂)*။ ရန်ကုန်၊ ဆုစာအုပ်တိုက်။

ရွှေအောင်၊ ဦး။ (၂၀၀၃)။ *ရသစာပေ၏ရသ*။ (ဒုတိယအကြိမ်)၊ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့် စာအုပ်တိုက်။

ကြည်အေး၏ကဗျာ့စိတ်ကူးနှင့်အရေးအဖွဲ့

မြန်မာနိုင်ငံဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံပညာရှင်များအဖွဲ့
တစ်ဆယ့်ခုနစ်ကြိမ်မြောက် သုတေသနစာတမ်းဖတ်ပွဲသို့
တင်သွင်းသည့်စာတမ်း

ဒေါ်သန်းသန်းဆွေ
ကထိက
မြန်မာစာဌာန
ဟင်္သာတတက္ကသိုလ်

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ၊ (၂၇)ရက်

မာတိကာ
အကြောင်းအရာ
စဉ်
စာမျက်နှာ

	စာတမ်းအကျဉ်း	
	နိဒါန်း	
၁။	ကြည်အေး၏အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်း	၁
၂။	ကဗျာသဘော	၂
၃။	ကြည်အေး၏ ကဗျာစိတ်ကူးနှင့်အရေးအဖွဲ့	၅
၃၊ ၁။	နှုတ်ဆက်သွားသူ	၆
၃၊ ၂။	အချည်းနှီးပိတောက်	၈
၃၊ ၃။	စပယ်မနာလိုတော့သည်	၁၂
၄။	ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်	
	နိဂုံး	

ကျမ်းကိုးစာရင်း